

Megjelenik hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	10	l.	o.	é.
Félévre	5	„	„	„
Évnyegyedre	3	„	„	„
Egy órára	1	„	„	„

Szerkesztői szállás:

belső tordanteza 122. szám.

Kiadó hivatal:

középútcza Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:

öt hasábos garmond sorát 1-ször 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22.)
Haasenstern és Voglérnél (Neuer Markt 11. szám.)
Pesten: Zeisler M. (Király utca 60. sz.)

Nyilvántartási cikke

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez csatolandók.
Előfizetés a hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

Eredeti távsürgöny.

Feladott S. Sz. Györgyön május 6-án d. e. 8 óra.
Megérkezett Kolozsvárra máj. 6-án d. u. 2 ó. 50 p.

Felső-Fehérmegye belkerületi képviselőjének 252. szavazattal Lázár Mihály, Háromszék igazgató királybírája, választatott meg gróf Bethlen Gábor baloldali jelölt ellenében, ki csak 130 szavazatot kapott. Az értelmiség határozottan Lázár Mihály mellett volt, ki a választók körében megjelenévé, kitörő lelkesedéssel fogadtatott.

Adakozások

a honvéd-menházra

mint Dobokamegyében begyűlt összeget, illő helyre felküldés végett, főispán Báuffy Dániel báró őmlga levelével 191 ft 60 krt o. é. vettünk át. Az adakozók névsorát lapunk jövő száma hozandja.

Pest, május 2. 1870.

(B.) Az osztályok megkezdették az első bíróságokról szóló törvényjavaslat feletti tanácskozást; van osztály, mely azt már be is fejezte, de legnagyobb része még ma és holnap készül el vele.

Az ellenzék, a mint látezik, újabban a választott bírák érdekében akar küzdeni, s ha az arról szóló már megerősített törvényezikket meg nem döntheti, gyökerét szeretné aláásni most, az első folyamodás bíróságokról szóló törvényjavaslat megvitatásánál.

Ennélfogva ellene van az egyesbírói intézménynek, s e helyett békebírákat akar felállítani. Azonban jól tudja azt, hogy a békebírói intézmény felállítására, meghonosítására idő kell, sőt még az sem egészen bizonyos, vajjon haszonnal alkalmazható e az nálunk, mert egyelőre a politikai tisztviselőkre bírói teendőket is akarva ruházni, mi által szépen visszazökkennének a régi bíróválasztás kerékgyásgába.

Ez taktikának, elhiszem, megjárja, de szerfelett naiv.

Eddigél csak egy osztályban tudta az ellenzék nézeteit érvényesíteni; mi azonban elegendő arra, hogy ez mint az osztályok előadójából alakult kisebbség vélekedése a ház elébe kerüljön, s ekkor megkezdhető a csatát s akár egy hétig is folytathatná az időt kimélő ellenzék.

A Deák párt, a józan haladás pártja, tehát nem tehet retrograd lépést a bírák ismétli választása s a közigazgatásnak az igazságszolgáltatással való összezavarása felé.

Tudjuk, hogy a baloldaliak szintén reformereknek vallják magokat, de ahogy sem akarnak megvárni a helyes igazságszolgáltatással ellenkező némely előítéletektől.

Reformálni a magán- és büntető jogot, perrendtartást, de kellőleg nem biztosítani azt, hogy ezeképpett bírák kezéjé az igazságszolgáltatást, olyan reform lenne, mely nem sok, sőt talán éppen semmi előnyrel sem bírna a régi elavult és tartatlan rendszer fölött.

Gyergyó, május 1-én, 1870.

Vasútunk ügyében,

székelyföldi képviselőinknek ajánlva. *)

E becses lapok hasábjain nem rég fel-szóltam volt vasútaink ügyében, kérve, figyelemzette kormányunkat arra, hogy a maros-vásárhelyi szárnyvonalat okvetetlen összeköttetésbe kell hozni, Héjasfalva körül, a tövis-segesvári vonallal, ha csak azt nem akarjuk, hogy az ország közepe a fővasút-vonalból kimaradván, jelenlegi tengődő állapottjában hagyassék.

Szerencsés is voltam akkor annyiban, hogy a hivatalos lap figyelembe vevén fel-szólasomát, elmondá, hogy eddigél nem levén elég idő a különböző vidékek mérnöki tanulmányozására, majd később rendre részletes tanulmányozás alá veendik egyenkint azokat is. És én ebben teljesen meg is nyugodtam.

Most olvasom, hogy a miniszterium egy törvényjavaslatot terjeszt elő, mely szerint a fővonal elágazási pontja Gerendről Aranyos-Kocsárdra tétetik át, s így a maros-vásárhelyi szárnyvonal meghosszabbítatik. Indokul az van felhozva, hogy a fővonal ez által megrövidül körülbelül 1 1/2 mfölddel.

Ezen indokolásból látjuk 1-ör, hogy a kormány a kocsárd-tövis-héjasfalvi vonalat kívánja fővonallá tenni. 2-ör, hogy a maros-

vásárhelyi szárnyvonalat Héjasfalvával, s így a brassói fővonallal egyenes összeköttetésbe hozni nem szándékszik. A maros-vásárhelyi szárnyvonalat Héjasfalvával előbb-utóbb összeköttetésbe kellend hozni. A ki ismeri ezen vidék nagy forgalmát, a ki fel-fogja, ezen, az ország közepe körül fekvő vidékek jelentőségét: az egy pillanattal sem fog kételkedni, hogy ezen összeköttetésnek előbb-utóbb létre kell jöni.

Mert honnan omlik ki Erdélyben az a tömentelen tűzifa, deszka, zsindey, karó, kő, ércz, számos ásványok és ásványvizek? a Székelyföldről. Hová szállítják a legtöbb gabonát, bort, sőt? a Székelyföldre. És mindezek nagy része Héjasfalva és Maros-Vásárhely közt halad le és fel. Itt van azon hangya-nyüzsgés forma örökös jövő-menés; e vidék körül van Erdélyben a legtöbb munkás kéz.

Az összeköttetés sem nehéz, Nyárádtöröl, a Nyárád mentén fel és egy másodrendű tunell segítségével Balla-Vásárra, innét Vécze körül megtalálható az összeköttetés Héjasfalvával.

Reánk székelyekre nézve nagyon fontos ezen összeköttetés, mert e nélkül elvágatunk a „Mezőség”-től és a Kis-Küküllő teréről, pedig ezek a mi piacaink. Félmillió ember cseréli itt ki terményeit! t. i. a Székelyföld nagyrésze, a „Mezőség” és a Kis-Küküllő vidéke. De fontos reánk nézve az is, hogy ezen vonal ok nélkül meg ne hosszabbíttassék, mert ez által az anyahonnan való közlekedésünk nehezítettik meg, pedig reánk nézve ez is életkérdés.

Lássuk már most, mivel bizonyítja a törvényjavaslat azt, hogy a fővonal Kocsárdról Tövisen át jutván Héjasfalvához, rövidebb fog lenni. A törvényjavaslat hatalmas bizonyítéka: „a mérésekből kitűnt.” Kitiűnt tehát a mérésekből, hogy a fővonal, ha Kocsárdon ágazik el s halad Tövisnek, rövidebb lesz, mintha Gerenden ágazik el s innét megy Tövisnek. Ezt értem, ez ellen semmi ellenvetésem. De bátor vagyok azon kérdést kockáztatni: kitiűnt-e a mérésekből az is, hogy a fővonal Kocsárdról Tövisen át Héjasfalva felé rövidebb lesz, mintha Gerendről Nyárádtöröl, s innét Vécze tájékán át Héjasfalvára vite-tik? A törvényjavaslat indoklásában hiába keressük erre a feleletet. De ha történetek a jelzett táján is mérések, miért hallgat azok eredményéről az indoklás? Ha a mérésekből kitiűnt, hogy az említett irány hosszabb, az egész országra hátrányosabb, mi nem vagyunk követelők, megnyugszunk rajta. De én mindaddig, míg ez kimutatva nincs, azon nézetben vagyok, hogy az utóbbi irány rövidebb, a mint a törvényjavaslat indoklása daczára is csak a mérések eredménye fogna az ellenkezőről meggyőzni.

Vagy talán még nem is történtek ez irányban mérések? Alig hihető. Hisz a miniszterium maga ígérte, hogy a vonalokat tanulmányoztatni fogja. Reméljük, hogy ha ez még meg nem történt, rövid időn elrendeltetik, mert félmillió ember ügye méltó az alapos és tüzetes megvizsgálásra.

Különb Pesten vannak képviselőink, s az ő kötelességük a miniszteriumot érszben felvilágosítani s népünk igaz érdekeit egyenkint s összesen feltüntetni. Ne engedjék az ügyet elhamarkodni; ne határozzanak, míg mind a két irány felmérése nincs. Ha az utóbbi irány nem lenne felméréve, függesztessék fel addig az ügy, ugy sem kell ezen felmérésre sok idő. Nyárádtöröl fel van már különben is mérve, a hátra levő 6 mértföld hosszú vonalat 4 hét alatt el lehet végezni. És ekkor győzzön a mi jobb!

Képviselőink figyelmébe ajánlom ez ügyet. Gondolják meg, hogy reájok tekint a szegény székely nép, melynek annyi századon keresztül kellett küzdeni, tűrni és nyomorkodni; gondolják meg, hogy első sorban ok vannak hivatva a hangya szorgalmu, de szegény nép érdekeinek támogatására, kivált midőn az nem esik a közérdek rovására.

Andrássy Károly.

Beltűgy.

A megyei és községi törvényjavaslatokkal mindinkább kezd foglalkozni a közvélemény. A királyhagóntuli rész egyik megyéje ezek

megvitatása, s illetőleg ebből folyó véleményadás czéljából már rendkívüli közgyűlést hívott össze, s hasonlólt tervez több más megye is. A pesti társas körök közül eddig az „Egyenlőségi kör” vette tüzetes tárgyalás alá, s a kör elnöke Szentkirályi Mór tüzetesebb munkát nyújtott be, melyet megvitatás után, a kör emlékirata gyanánt, a képviselőház elé fognak terjeszteni. Az országgyűlési klub-bok közül a baloldali kör egy véleményező bizottságot küldött ki; a szélsőbal is követi e példát, a nemzetiségi képviselők konferenciáznak, s így mindenütt megindult ez irányban a discussio, csak a Deák-körben nem, mely okból felszólal a „Pesti Napló”, ajánlván a Deák-pártnak, hogy ez alkalommal szakítson a javaslatok szokásos megvitatásának eddigi rendszerével, mely abból állt, hogy a javaslatot a plenum vitatta meg, a nélkül, hogy más munkát állt volna előtte, mint a kormány előterjesztése; véleményező bizottság lenne tehát kiküldendő, mely a tárgyat minden oldalról megvilágító munkálatokat állítana a közönség, s illetőleg az országgyűlés elé, mely a kérdéses javaslatokat remélhetőleg még az őszi ülészek előtt tárgyalni fogja.

A képviselőház osztályai jelenleg az első bíróságokról szóló törvényjavaslatokat tárgyalják. Az ellenzék mindenütt megtámadta a javaslat alapját, a járásbírói rendszert, a törvényeségi rendszer mellett kardoskodván. A 7-dik osztályban eddig czélt is ért.

A baloldali kör május 2-kán tartott értekezletén a vadászati törvényjavaslatot nyílt kérdésnek jelenté ki.

Emlékirat

a keleti vasutnak csatlakozási pontjára nézve.

Nagyméltósági közlekedésügyi miniszter ur! A brassai ipar- és kereskedelmi kamarának folyó évi márc. hó 3-án kelt felterjesztésében, és Wächter Frigyes képviselőtársunknak ugyanazon hó 30-án tett interpellációjában, a keleti vasutnak csatlakozási pontjára nézve, az ojtói vonal hátrányára és a bodzai vagy tömösi irány előnyére annyi valótlán állítások és elferdítések foglaltak, hogy kénytelenek éreztük magunkat a helyzet felderítése végett ellenészrevételeinket a nagyméltósági közlekedésügyi miniszter urnak nagybecsű figyelmébe ajánlani.

Mindenekelőtt biztosíthatjuk nagyméltóságodat, miszerint azon hir, hogy csatlakozási pontul az ojtói szoros vétetett volna tisztelt kormányunk részéről figyelembe, nem hogy rémtüést okozott volna, Erdély lakói között — mint a fennebbiek állítják, — hanem ellenkezőleg a legnagyobb örömmel fogadtatott általánosan minden elfoglatlan honfi által, kiknek a legforróbb óhajtaunk, hogy ezen hir valósuljon.

Ép ugy nem áll fenn nevezetteknek sarkpontját képező azon állításuk, mintha Erdély csak Oláhországgal és Bulgáriával tűzne kiválólag kereskedést. Ez már önmaguk által a felterjesztésekhez csatolt forgalmi kimutatások által világosan meg van czáfölva, mert ezekből okadatolva kitiűnik, hogy jelenleg is, daczára a mostoha viszonyoknak, melyeket alább érintendünk, Moldvával igen tetemes kereskedelem létezik hazánk keleti határain.

Hogy ma Oláhország felé a ki- és bevétel nagyobb mint Moldva felé, igen könnyen érthető az előtt, a ki tudja, hogy Brassóból a tömösi szorson át, igen jó országos köut van egész Bukarestig, míg Moldva felé az egész keleti határunkon, különösen Moldva területén nincs egyetlen egy csinált út. Igen természetes tehát, hogy ezen, a brassaiak érdekében régi idők óta mesterségesen teremtetett helyzetnél fogva, jó része azon árúknak, melyek a moldvai piacokra szánvák, különösen a szomszéd Háromszékből, ma a Tömös felé vitetnek ki, valamint viszont nagy része azon nyers anyagoknak, melyek ugyan Moldvából és Galacz felől jönnek, ugyanazon a kertlő, de egyedül mindig járható és jó uton bozátik be. Ott, hol nincsenek csinált utak Oláhország felé, mint a bodzai, ó-sánczi, törcsvári és breazai vámokon, a forgalom sokkal csekélyebb, mint a moldvai vámokon, hol szintén nincsenek jó utak, a mi nehezen tanuszkodhatik a mellett, hogy Moldvával nincs majd semmi, csak Oláhországgal van minden kereskedésünk.

Mindenesetre még így is, azon forgalom, mely Moldva felé, a rossz utak, vagy is utak hiánya daczára, a kimutatások szerint is, ma tényleg létezik, oly tetemes, hogy szükségtelen a brassaiaknak ellenkező állításait tovább czáfölni.

Azon állításuk pedig, mintha a székely nép maga is, daczára annak, hogy Meldvával határos, nagyobb kereskedést üz Oláh- mint Moldvaország-gal, ámbár előnyünkre szólna, fájdalom, csak pusztaráfogás. Ha nagyobb kereskedést üznének Oláhországgal mint Moldvával: akkor Brassó városnak nem volna semmi joga, mint az erdélyi kereskedelemnek képviselője szólni, mert akkor neki a kimutatott forgalomból Oláhország felé, igen csekély rész jutna, mivel bizonyos, hogy az egész forgalom Moldva felé a székely népé, és ha Oláhország felé még ennél is többet hozna forgalomba a székely, ugy méltán mondhatnók, hogy csak a székely nép üz kereskedést a kelettel.

Igazában hajdan az egész keleti kereskedelem a Szereth és Pruth folyamok terein vette útját hazánk keleti határai felé, és ez a keleti kereskedelemnek természetes útja; de elvonatott ez innen részint a Dunának gőzhajozása, részint másoknak kedvezésért a tömösi és verestoronyi szorosokhoz épített jó országos köutak által, Erdélynek déli határaitra. A bodzai vonal pártolása nem volna egyéb, mint állandóvá tenni ezen természetellenes, mesterkelt irányát a keleti kereskedelemnek, a világforgalom, hazánk érdekei rovására, és az intelligens, szorgalmas, életerős székely nép végpusztulására.

A keleti vasutnak törvény által meghatározott végpontja igen helyesen Galacz, mert czélja a fekete tenger. Ha a brassaiak érvelései állának, ha állított érdekeiknek kellene döntőnek lenni: egy ezen irányt, ezen végezélt el kellene hagyni, és a keleti vasutat egyenesen Bukarestnek és a Dunának, tehát Giurgevonnak vezetni. De érezvén, hogy ezt szemben a meglevő törvénnyel, mely a valódi egyetemes követelményeknek megfelelő, kimondani, helyesen követelni nem lehet, tehát a tények elferdítésével azt állítják, hogy Brassótól Galacz, a bodzai vagy akár a tömösi szoros felé per Buzeo, Ploest vagy Campina sokkal közelebb van mint Ojtoz felé, hogy erre éppen 12 mértföld kerülést tenne a vasut stb.

A tény éppen ellenkezőleg van. Ugyanis, a legjobb térképek szerint Brassótól Galacz per N. Borosnyó, Bodza, Buzeo, Braila 35 3/4 mértföld;

és ha a brassaiak kívánsága szerint ezen vonal Ploest felé vezetettétek, 38 3/4 mtfld.

Ellenben per K. Vásárhely, Bereczek, Ojtoz, Adzsut, Galacz Brassótól 32 3/4 mtfld.

Tehát nem hogy nem hosszabb Ojtoz felé, hanem ellenkezőleg 3 3/4 és illetőleg 6 mtflddel rövidebb. (Vége következik.)

Magyar országgyűlés.

A képviselőház ülése április 30 kán.

Elnökök: Somesich Pál.

Jegyzők: Széll Kálmán, Bujahovich S.

A kormány részéről jelen vannak: gr. Andrássy Gy., Lónyay Menyhért, Horváth Boldizsár.

A jegyzőkönyv hitelesítése után

Elnökök: Szomorú érzéssel és megatott kebellet jelenti a háznak Gräzenstein Gusztávnak ápril hó 28-án d. u. 5 órakor történt halálát. A boldogult 1848. előtt kincstári hivatalnok volt és az első magyar felelős miniszteriumhoz mint osztálytanácsos hivatott meg. Az abszolút korszak alatt visszavonulván, mint bányafelügyelő magán-szolgálatot vállalt. Az 1867. alkotmányos miniszteriumba meghívattván, mint osztályfőnök, illetőleg mint helyettes államtitkár működött. Buzgóságáról és szorgalmáról tanuságot tesznek mindazok, kik vele érintkeztek; valamint jellemének tisztaságáról az, hogy családjának jó hírénél egyebet nem hagyott. Kéri a házat, hogy a vesztesség fölött részvétét jegyzőkönyvileg mondja ki. Temetése ma d. u. 4 órakor lesz. (Általános helyeslés.)

Egyezersmind kéri a házat, hogy az elnökség új választás eszközzésére főlhatalmaztassék. (Helyeslés.)

Elnökök több feliratot és kérvényt mutat be.

Stratimirovits György a főlől interpellálja az igazságügyért, hogy van, hogy a despot-szt. iváni bíró meggyilkoltatásának ügye maig sincs tisztázva.

Plachy Tamás: Benyújtja Meskő Nógrád-megye erdőteresei földbirtokosnak a magy. éjszaki vaspálya igazgatósága ellen formált kárterítési keresete tárgybani folyamodását.

Irányi Dániel: A közlekedési miniszter urhoz következő interpellációt intézi:

Gyakorlati miniszter ur rendes és állandó ellenőrséget az állam által kamatbiztosított vállalatok irányában a jövedelmeztetés és számvitel szempontjából? Ha igen, mikép gyakorolja azt és

*) E tárgyilagoss cikkeket már csak az ügy mind-nyelvi megvitatása és megvilágítása érdekében is sietünk közreadni.

Szerk.

ki által? Ha nem, szándékozik-e ilyen ellenőrséget szervezni és mikor?

Gr. Andrássy Gyula: Átnyújtja az 1870-iki költségvetésről szóló szentesített törvényt.

A törvény kihirdetett és a főrendiházhoz átküldetett.

Ülés vége 11 óra 10 perccor.

Muzeum egyeleti közgyűlés.

Titkári jelentés

az 1870. április 28-án tartott rendes közgyűlés számára.

Tisztelt közgyűlés!

Ha átvizsgáljuk az igazgató választmány 1869-ben tartott tizenöt ülésének jegyzőkönyvét, a mely működésének kétségen kívül legfőbb tükre és legkimerítőbb története, legelőbb is arról fogunk meggyőződni, hogy az alatt a tíz év alatt, a mely óta a testület a muzeum-egylet ügyeit igazgatja, már csaknem tökéletesen oda fejlődött, a hová szervezete és az alapszabályban körülírt hataásköre szükségképi következtében fejlődnie kellett, t. i. valószínűs adminisztratív testületté vált, a melynek működése csaknem kirekesztőleg a tiszta igazgatásra szorítkozik. Ez annyira szembeötlő, hogy például az egyes gyűlések tárgysorozataiban egy idő folytan lassanként magától keletkezett, és immár szokás által állandóvá vált napirend tűnik szembe, a mely egyik mint másik ülésen csaknem változatlanul ugyanaz, t. i. a múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után, legelőbb a titkár jelenti azt, a mit a felolvasott jegyzőkönyv egyes határozataira nézve, különösen abból a tekintetből jelenteni köteles, ha netalan időközben valami új esemény hozzájárulása által a végrehajtás fennakadt, vagy a határozat módosítását teszi szükségessé; azután jelenti a pénztárnok, hogy az utóbbi megelőzőtől ötlet óta miféle pénzek és pénzürtékek folytak be az egyeleti pénztárba, ezt követi az u. n. folyó ügyek előadása és elintézése, egyes esetekben kikutatva volt bizottságok jelentései és azok iránt szükséges intézkedések, azután bejelentetnek a gyűlésemények számára jött adományok és szerzemények, és végre következnek az egyes tisztviselők jelentései a kezük alá bízott osztályok szükségéről, történet változásokról, és az ezekre nézve szükségeseknek mutatózó költségek utalványozása.

Mindezeknek az ügyeknek tárgyalása körül a lefolyt 1869-dik év ülésének jegyzőkönyve 214 határozatot mutat fel, a mely határozatok hozatalában az igazgató választmány mindig az alapszabályok és közgyűlési határozatok irányadó utasításai szoros megtartását tekintette fő kötelességének.

Mintán a határozatok közül azok, a melyek az egyes tisztviselők kezelése és felügyelete alatt levő gyűléseményekre vonatkoznak, az illető tisztviselők jelentéseiben fognak helyesebb és kimerítőbb módon elősoroltnak, mint a hogy itt lehetséges volna, az egyeleti vagyon állásáról és a lefolyt évi pénzkészletről pedig a mindjárt előterjesztendő évi számadás fog részletes felvilágosítást nyújtani, e helyen csak a következők nevezetesebb mozzanatokat elősorolása mutatkozik szükségessé.

A múlt évi közgyűlés jegyzőkönyvi VI. számú határozata teljesedésbe vétele által az első üreségi állomás töredékbe jött.

TÁRCZA.

„A hamélai csoda.”

— Kéltői elbeszélés. —

„Világ-híres csodákat...” kérék, ne féljete, Nem fogom majmolni a Niebelung-éneket. Csak formáját kölcsönzöm, mert dalomhoz talál: Hisz, itt is fordul elő sirás, rivás, halál; Nagy, szörnyű veszedelem, minő csak egyszer volt... S bár, előre megmondom, hogy nincs benne a hold; A liljom, csalogány-dal s a harmat gyöngyei: De, lesz harc, küzdelem és vér is fog ömleni; Neki vadult paripák lába-nyoma csattan; Lenni fog lándzsá-törés egyenlőtlen harcban; Tanács-vesztett üregek végvesztülket várják; A vidám nász-nyoszolyát kerülük a mátkák; S önmaguktól ijedten, futnak a lovagok... — Ily bolond csodáról most éneket halljatok.

Volt, hol nem volt, egy város; úgy hitták — Háméla; Lakossága derék; de ábrándozó, méla; — Tudott volna lenni hős; volt is akárhány-szor; S mellékeve mégis csak — tudós, szelid, jámbor. Messze — messze számító; s a közelbe téved; — Sokat beszél — semmiért... bizony, azért — nem etl — Nő, híres Hámélában ropog a dob, pereg... „Háméla polgárai, tanácsba gyűljetek; — Hozzatok magatokkal minden bölcsességet; — Tán elfordul tőlünk az utolsó-ítélet; — Még a gyermek is fogjon puskát, kardot, bárdot; — Nagy, bölcs polgármestertünk szörnyű álmod látott.” —

Lovas-hírűk beszélgél utczát, ungot-berket: S erővel is mindenkit a tanácsba kerget. —

— Ott tilt már a vénebb rész zűd asztalnál sorba Szemmel mérve: mi hosszabb, tükre, vagy orra? — Mert a czopf is megő, meg: de, annyira soha,

Ugyan e közgyűlés jk. IX. számú határozatával elfogadott módosításai az alapszabályoknak egy bizottság által beleillesztetvén azok szövegébe, az új szerkezet felterjesztetett május hóban a m. királyi miniszteriumhoz, és evel együtt egyszerűsind az alapszabály értelmében az újonnan választott második alelnök legfelsőbb megerősítése iránt is megtörténvén a felterjesztés, erre az erdélyi kir. biztos 6 naptól szeptember 23-án 903 eln. szám alatt kelt leiratával tudatja, hogy 6 es. és apostoli kir. Felsége Eisenrzhben sept. 6-án kelt legfelsőbb elhatározásával Nagy Péter kir. tanácsos és erdélyi helv. hitvallású püspöknek az erdélyi muzeum-egylet második alelnökévé lett megválasztását legkegyelmesebben megerősíteni méltóztatott, és hogy a magas belügyminiszterium sept. 19-én 5,888/R. szám alatt kelt közleménye szerint a felterjesztett alapszabályokat tudással vette. E szerint az alapszabályok érvényessékké válván, az igazgató választmány október 2-iki ülésében jk. 156. számú határozatával az alapszabály kinyomatását 1,500 példányban és a tagok közt kiosztását elrendelvé, ez meg is történt.

Ugyancsak a közgyűlés jk. XII. számú határozata következtében a március 6-án tartott ülésből kérelem ment a m. miniszteriumhoz a muzeumnak adandó országos segély tárgyában, és a július 7-kei viradólág történet rablási kísérlet alkalmából a július 8-án tartott rendkívüli ülés jk. 110. számú határozatából a kérés sürgetőleg megújított, a mint az országgyűlési tárgyalásokból tudjuk, eddigelő látható eredmény nélkül.

A módosított alapszabályok 21- és 23-dik §§-kei és a közgyűlés jk. X. számú határozata értelmében az igazgató választmány ugyancsak a március 6-iki ülésben a természeti tár első üreségi-jévé kinevezte conservator Hermann Ottót, a második üreségi kinevezését elhalasztván, a míg ez állomás betöltésére alkalmas egyént talál. Flügében is maradt volna, mert a 400 forintban megállított évi fizetésért aligha ajánlkozott volna oly egyén, a ki a hozzá kötött feladattal, az ásvány- és földtani gyűjtemény kezelésével meg tudott volna birkózni. Azonban az augusztus 10-én tartott ülésben az igazgató jelentést tevén arról, hogy Herbach Ferencz szt. domokosi nyug. bányanagy hajlandónak nyilatkozott a második üreségi állomásának elfogadására, de egyszerűsind azt az aggodalmát is kifejezvé, hogy oly szakember jutalmazására a kifizetett 400 forint fizetés semmi esetre sem elégséges, azt az indítványt tette, hogy mintán meggyőződése szerint ily erő megnyerése a muzeumra nézve nagy nyereség volna, arra is van kilátás, hogy az egyelet pénzürege közel jövőben oda fog növekedni, hogy ez állomáshoz kielégítőbb fizetést csatolhasson, ő, hogy addig is, a míg ez a jobb állapot beáll, Herbach megnyerését lehetővé tegye, arra kéri, hogy ha az igazgató választmány Herbach Ferenczet a kérdéses állomásra meghívni hajlandó és Herbach a meghívást elfogadja, két évig évenként 300 forint o. é. fizet a magából az egyeleti pénztárba, a végett, hogy a második üreségi fizetését 700 frtra lehessen emelni. Az igazgató választmány tekintve azt a bizonytalanságot, a mely a kilátásba vett országos segély meg-vagy nem nyeresé iránt fenforgott, az indítványt csak oly feltétellel fogadta el, hogy ha Herbach F. a kérdéses állomást úgy is kész lesz elfoglalni, ha a

Mint az az orr, mely érzi, immár meg van fogva; — És szomorubb fogságot, hej, annál ki látott: Mint egy tanács, mely nem tud, adni jó tanácsot! — — De im, tódul már a nép: férfi, agg, gyermek, nő;

Varga, kádár, kerekas, kötél-gyártó, cserző, Kovács, szatócs, üveges, takács — és a többi: Tanácsbázat s környékét fulladásig tölti. — — Fegyver is van tömérdek: sámfa, kasza, fejeze... Mondandó csak: hogy ezzel nem mehetnek messze! S hánnya-veti mindenik magát szertelenül. — Hej, e nagy vakmerőség, bizony megszegyenül!

— De, nyugalom, csöndesség. — Szó elhal hirtelen, — Midőn a polgár-mester bus arczczal megjelen. — Fekete ruhában; de ezüst végű bottal; — Parókája meg-meging, a midőn megszólal: „En édes Hamélám, én szültte földem! „Mért kell összeomlanod, sirboltát fölöttem! „Nem voltál Sodoma, oh, és nem Gomorra: „Hát mért kell jötti neked ilyen gázós sorra! — — „Álmodtam, jó polpárok, baljóslatu álmod: „Ezer-miljó sarkány ránc éhes száját tátott. — „Minden szájjban miljönyi fog járult még ehhez; — „S e sok száj, fog, concertben, azt ordítá: meg esz! „Mindenkünkre jutott ezer ilyen sarkány; „S fölemelvén most a légbe, majd a földre hánnyán, „Vértünkét mind kiszívták, s halva még se valánk: „Hajh, élőhalottakul borult a sir reánk. — — „Feldulva láttuk ottan ösünk szent porait; „S gyermekink elveszve, nem voltak sem ott, sem itt!

„... Vakmerő voltam mindig: tanum a rengeteg; — „Állok rókat kergettem... s ime, most könyezek! „Mert emberi bölcsesség csupán egy kis szikra, „De jövedőt mutat fel egy ily álom titka... „Ellenséget kell várnunk: mit tegyünk, mit tegyünk? „Öh, bölcs polgármestertünk, te tanácsolj nekünk!”

választmány határozottan kiköti, hogy a jelenben ajánlott 700 frtnyi fizetést tovább mint két évre nem biztosítja. Ez értelemben felhivatván Herbach úr nyilatkozata megtételére, miután az október 2-án tartott ülésében a választmánynak bemutatott Herbach úrnak az a nyilatkozata, hogy ő az állomást ily ideiglenes tartamra is elfogadja, ugyan e gyűlés jk. 153. számú határozatával Herbach Ferenczet ki is nevezte második üreségének, és örömmel mondhatja, hogy e kinevezés a muzeumnak egy kitünően szakavatott és szorgalmas hivatalnokot szerzett.

Hogy Herbach úr után a muzeum egy jeles föld- és ösénytani gyűjteményre is szert tett, az előterjesztendő indítványok során lesz szerencsém részletesebben előadni.

Az október 2-án tartott ülés jk. 160. szám alatt egy beadott indítvány következtében az igazgató választmány egy felterjesztést határozott a m. miniszteriumhoz, hogy az 184 $\frac{1}{2}$ -dik évi erdélyi országgyűlés határozata alapján az eddig 18,890 forintra felezaporodott országházi alap adassék ki a muzeumnak, mintán a felkelési alap ugyan e határozat értelmében a nemzeti színháznak már rég kiadott. Van reményünk, hogy ez alapot megnyerjük.

Ezek, t. közgyűlés, azok a főmozzanatok, a melyeket az igazgató választmány külön felemlíteni szükségesnek tartott, a többi működése az igazgatás folyó ügyei elintézését tárgyalta, és minthogy a mi ezekben fontos és feltűnő volt, az egyes tisztviselők jelentései során ugy is fel fog említetni, ismétlések kikürtlése szempontjából itt mellőztetik.

Finály Henrik.

A magy. kir. honvédségnél szolgálni ohajító hadapródokat illető közlemények.

A honvédelmi magyar királyi miniszteriumtól.

A. melléklet

III.

Azon tárgyak előrajza, melyek a tetteges szolgálatbeli hadapródi vagy tisztvi vizsgánál előfordulnak.

A vizsga tárgyai: Mely terjedelemben teendő le a vizsga a különféle tárgyakból: a gyalogságnál és lovasságnál.

Nyelvismeret fogalmazványok: A magyar illetőleg horvát nyelvben: jártasság a szóbeli s írásbeli gondolat kifejezésében, szabatos írásmód. A katonai irályból: az alárendelt viszony fogalmazványai p. o. térleirási vagy kémszemle jelentések sat. Azonkívül a választott csapattestület nyelve és ha ez a magyar illetőleg horvát volna, egymás a honvédségben leggyakrabban előforduló nyelv, azon terjedelemben, mint azt a szolgálati közlekedés megkívánja.

Olvasható írás.

Mennyiségtan: Számtan, betűszám, mértan (a háromszög mértan, legközönségesebb tantételeivel, a mennyiben ezek egyéb tudományok megérthetése szükségesek. (Népszerű ermitán, szorítkozva az erők elméletére, s a tanalapelveire.)

Természettudományok: Népszerű természet-tan, és pedig a hang, világosság, a hő, delezesség és villámosság elmélete. Népszerű vegytan, ny-

„Előbb, hadd, én beszéljek.” kiáltott a varga. „Álom: esős idő csak — s bárki mint vakarja, „Hó alatt ha nincs virág: a ki keres, nem lel; — „A jövedőt nem közli isten az emberrel. — „Menjünk haza, ne gyűjtsek tömlőbe a szelét...”

De, e perczben, mint a mit a forgó szél felvett: Magasan feldobja, majd a homokba ássa: Ide vitte vargáinkat ékesen — szólása.

Betűntek a száját jól; — többet nem szól, tudom, Elment; de nem a hol jött; — egy rövidebb úton.

— Oszt, megindult a sok, szép díkező mondása, Mint lenni szokott minden jó kupak-tanácsba. — Nem, bocsánatot kérek, itt eredménye volt: Haméla polgársága talpon állott legott. — — Mint a fölvert hangyaboly, nyüzsgött mindenfelé; — Mint az izzó vas-darab, szikráját lövél; — Mint a méh, ha rajt bocsát, zizeg, gomolyg, árad: Ugy ment e nép javítani a megrozszant várat. —

— Ime, ott áll pompásan, erős, biztos, szilárd; Nem csak diadalomért, de bosszúért kiált. Vizzel tölt árkok védik; — ormán ágyuk sorban; A ki előzöl: égbe száll legottan! Láncoz kölyök halmaza egész hegyet képez... Nem csak tudós, szorgalmas, bizony, vitéz nép ez! — Jól megtermett asszony nép fegyvert hordoz hátán: Félig mindenik egy hős; félig főző-kalán; — Apró gondok, s a rokka: ki gondol most erre; Ha a nők — nem, hő olajt tűzen ki keverne! — — Hát aztán, a férfiak, nincs azoknak mássa: Öntött vasból öltönyük, lehet, ugy fél-mázsa; — Csillag-villog, ragyog is; fejtük, arczuk fűdve: Hogy ha ma látnál egyet, megijednél tőle! Izmos láncsa, kifent kard s vállukon szelbajtó; — Ha féllelnek, alattuk — gebévé lesz a ló. S kinék fegyver nem jutott, könnyen segít magán, Szégyen-szemre gyávanak, otthon marad talán: Emelő-rúd, kasza, csép: szükségből mind jó a!

mint: azon anyagok ismerete, melyek a polgári és katonai életben leginkább használatban vannak.

Gyakorlati mértan: A térképek és tervek ismerete, aztán a tájékozás. A mérő asztallal való fölmérés s a katonai térrajzolás.

Történ az tér ábrázolás: A tér ismerete s az azon előforduló mesterséges és természeti tárgyaknak helyes megnevezése, valamint azok befolyásának ismerete a csapatok harcászati alkalmazását illetőleg. Egy erre vonatkozó gyakorlati feladat megoldása; fekrájzolás és egy vázlat készítése.

Földrajz: A mennyiség-tani és természet-tani földrajz alaprajza. Politikai földrajz általában véve. Az osztrák-magyar monarchiáé terjedelmesebben, s aztán a szomszéd államoké általában.

Történelem: Az ókor, középkor és ujkor ismerete általános körvonalakban. A legújabb kornak a francia forradalomtól kezdődő történelme s az osztrák-magyar monarchia történelme terjedelmesen.

Katonai közigazgatás: A gazdaság kezelése ismerete a saját fegyvernem egyik alosztályánál s. a. t. különösen a hadszállítványok vezetését illetőleg.

Ok-tatási és gyakorlati szabályzat: A saját fegyvernem számára egész terjedelmében,

Szolgálati szabályzat: A saját fegyvernem számára egész terjedelmében.

Hadsereg szervezet: A hadsereg szervezete általában, a saját fegyvernemé terjedelmében.

Harcászat: A 3 főfegyvernem harcászata egyedül s együtt működésükben általánosan körvonala. A hadászat általános alapelvei.

Harczéteri szolgálat: Menet és tábori szolgálat, biztonsági szolgálat. Helységek megtámadása és véde.

Utász szolgálat: Az anyagszerek általános ismerete és készítése, munkálatok a táborban és me-netközben. Utak, hidak, gázlók s. a. t. kijavítása s szétrombolása. A hadi hidakról a leglényegesebb adatok.

Harczéteri erődítészet: A különféle földművek általános ismerete s építése, azok berendezése s nagyobb megerősítése. Helyiségeknek védállapotba helyezése, megtámadása és véde.

Állandó erődítészet: A fontosabb erődítési rendszereknek s az erődítések fő alkatrészeinek, végre a megtámadási és védelmi munkálatoknak ismerete.

Fegyvertan: A hadsereg kézi fegyverei, s a főfegyverek löszere. A lövedékek roppályája a hatása. Löwemek, célbiztonság, lőtávok. A löveg kezelése.

A lovak külseje, betegségei, patkolása, ápolása, nyergelése, málházása, és kantározása. Szer-számtár.

Külön szakismeret s ügyességek: Rajz szabdkézzel és földmértani rajz, célzólövés, tornászat, vivás, uszás, lovaglási ügyesség.

UJDONSÁGOK.

(—) Ő császári apostoli királyi Felsége folyó 1870 ik évi április 30-án Schönbrunnban kelt legfelsőbb elhatározásával a magyar honvédséghez legkegyelmesebben kinevezni, illetőleg áthelyeztetni méltóztatott, és pedig: A) a tetteges szolgálati ál-

En ha volnék ellenség, én nem mennék oda! — — S tábort ütnek mindnyáján, vigyázva előre: Fegyverükre zsákmányul ellenség ha jöne. — — Haméla polgársága zsongó méhrajt képez... Nem csak tudós, szorgalmas, bizony vitéz nép ez! — — Oh, szép tábori élet hol a gond elszunyad, És a szív, gyönyörű lenni, keresi az utat: Ma, vagy holnap meghalhatunk, s mégis szép az élet: Mig lehet, hát a rózsát, barátom, csak tépjed! — Rózsás kert lett Haméla... Hajh, mi lesz a vége: A pohárnak fenekén szokott lenni mérge; — S a hol rózsá-bokra nyit: kigyó is van ottan; — Olykor felbőltlen égből villám lönye lobban! —

Már hónapok multak el; s harc nem is lesz nyilván. ... S váratlanul, im megjött: mérge, kigyó, villám. — — Maga polgármester ur, midőn tánczra lobban, A furfangos varga szól: „A várban az ellen; — — Kizártatok engemet egykor a tanácsból. „Jöjjetek most utánam, hol az ellen tánczol. „Vagy menjetek magatok; — nekem semmim sincsen;

„Sirni fogtok, kezétök ha lesz a kilincsen!” ... S küd előttem, küd utánam: forgó-szélle válik, Hátra se néz, meg sem áll pokol ajtójáig; A hol lelkét eladta egy mákszemnyi áron: Csakhogy szültte-földén, — csakhogy boszút álljon.

— Eloszlott a bámulat; — ébredni kell végre... Föl csatára, harcra föl! — ürdög ellenébe. — ... Befordítják az ágyukat; — sorba áll a tábor; És megjétesse végett, lönek is egy párszor; — A kard éle s lándzsahégy mind béfele mered... „Tolvaj-úton” jött ellen, immár most jaj neked! — Minden utcán előre! — Feloszlanak szépen; S találkozót rendeznek a városház-téren. — Egy ilyen bölcs hadi terv, hajh, kit ne törne ész! — Nem egy bátor hős lovag törte ezen eszt. —

— Megindulnak szóltanul: a halálra készen:

lománya a) a honvéd gyalogsághoz: Főhadnaggyá: Renss Ágostont, Hadnaggyá: Ozirák Sándort, Kemenczy Miklóst, Schwarz Fülöpöt, Hoffinger Károlyt. B) A honvédség szabadságolt állományába a) a honvéd gyalogságnál: Századosa: Komjátszki Szentkirályi Endrét, Schwerer Jánost, Maró Jánost, Kóbeli Nagy Sámuel, Pelsőczy Tóth Lászlót, Babothy Györgyöt, Egervári Józsefet, Krakusz Józsefet, Ercey Lajost és Bodó Alajost. Főhadnaggyá: Kovács Mihályt, Matók Bélát és Zerdahelyi Andort. Hadnaggyá: Pogány Károlyt, báró Puteány Gézát, Bokros Eleket, Csikszentkirályi és krasznahorkai Muhorai Bélát, Rajosics Károlyt, Békessy Antalt, Frics Józsefet, Pribék Mihályt, Kelemen Ignácot, Porosky Illést, gróf Belaznay Pált, Polyák Bélát, Mariassy Miklóst, Ujfalussy Mihályt, Bernát Elemért, Zollner Gézát és Barcza Gábort. b) A honvéd lovasságnál: Őrnaggyá: Bernát Albertet. Századosa: Grodzanovits Györgyöt, nyug. cs. kir. hadnagyot, Gesztenyi Hollosy Józsefet, báró Gamerra Gusztávot, Fogarassy Józsefet és Halassy Gyulát. Hadnaggyá: Mogyoródi gróf Erdődy Gyulát, Antal Miklóst, Kugler Lajost és Alapi Salamon Attilát. Kelt Budán, 1870-ik évi május 2-án. Gr. Andrássy Gyula, s. k.

Honvédzászló-szalagokat lehet látni részint egészen készen, részint készülő felben Oberbauer Alajos pesti ateliérjében. A szalagok pompás és értékes volta tanúsítja, hogyan igyekeztek a zászlóanyaságot elvállalt magas urhölgyek a szalagok díszes kiállításában egymást fölülmúlni. Clotilde főhercegnő ő fensége, honvéd főparancsnokunk neje a 63-ik és 50-ik zászlóalj számára készített ily értékes szalagokat. A budai (63.) zászlóalj zászlószalagja vörös bársony aranyos himzésekkel, jelmondata: „Lobogj diadalmassan, hazánk dicsőségére.” Clotilde főhercegnő a budai 63. honvédzászlóaljának 1869. A szalag, gazdag szegélyezéssel, a szalag egyik végére Magyarország címere, a másikra a főhercegi és a coburg hercegi címerek vannak kihímézve, gazdag arany szűtsők és zsinorokkal s arany bojtok csüngnek rajta. A zászsági (50.) zászlóalj zászlószalagja kék ezüst hímzéssel, egyébként mindenben hasonló a budaihoz, csak hogy arany helyett ezüst van a feldíszítésre alkalmazva, jelmondata: „Örök diadal kísérje dicső pályádat.” Clotilde főhercegnő a pesti zászsági 50. honvédzászlóaljnak 1870. Gróf Andrássy Gyuláné a kolozsvári 30-ik honvédzászlóalj számára készített szalagokat; a jelmondat rajta ez: „Vezessen bátorság, kövessen dicsőség.” Gróf Andrássy Gyuláné a kolozsvári 30-ik honvédzászlóaljnak 1869. A szalag vörös bársony arany himzésekkel, szegélyvel, és aranyból kifarított cseréggel; a szalagokon az ország címere mellett látni az Andrássy és Kendeffy család címereit. Gróf Szapáry Györgyné is két honvédzászlóaljal vállalta el a zászlóanya tisztét. A balatonaljai 77-ik zászlóaljnak szánt szalagon a jelmondat olvasható: „A hőse és erőssé a győzelem.” A zalamuraközi 78-ik zászlóaljnak készült szalag pedig jelmondatot tartalmaz: „Harcban kalauzunk a dicsőség, békében a törvény.”

(—) Ő fensége testvérét: Lajos Viktor főherceget közelebb baleset érte. A császári család tagjai ugyanis múlt pénteken déli 1 órakor a szász-
Hisz, sirjokon a hír név örök-zöldje léssen...
... Hogy némi kis félelem, kínzó aggodalom
Ne lett volna szívőkben, azt épp nem mondhatom.
— Ám, Caesar s Napoleon sirján virág zöldül:
Vajjon mentek voltak é e kis gyöngeségtől?
E gyöngöség egyből hőst; másból gyávát csinál...
... Ám, a fegyver eldördült vitéz polgárinak; —
Itt is, ott is, mindenütt pokoli zaj, lármá;
— Át élet véghatárát sok eléri már ma. —
Csattog a bárd, peng a kard: ocsó lett az élet! —
Hej, a föld még nem látott ilyen ellenséget. —

— A fegyver csak úgy állt el, hogy a földhez
vágta,

És ez kíméletlenül lelőtte a társát; —
Egy más kardját dobta el: nem nézve, hova hull,
Bánta is ő, ha töle szomszédja megvakul; —
A lovagot elkapta paripája s vakon
Vitte, míg ledobhatta s nyomott mindent agyon.
— Kezlik, lábuk dolgozott, hogy magukat mentse;
Sok elvérzett a harcban s mégis volt ellenség. —
— De hát, mért e gyilkosság; e sok ártatlan vér? —
.... A rettentő ellenség: milliónyi egér! —

Ez a csinos, kis állat — mint kis selyem párna —
Csak úgy siklik, mintha szél virágokon járna.
— Az ember lett, mondják, hogy bírja a világot!
Az egérrel — úgy hiszem — a természet játszott; —
Játéknak pompás állat; — cincog s még se csacska,
S ha eléri, megfogja, bármely bolond macska. —
— És e csinos kis állat — fegyverével szörnyű,
Mellette az ágyu, kard, bizony mind eltörpül:
— A mely kamrába bejött, Isten irtalmazzon:
Sirva nézi a romlást bármely jó gazdaszony; —
— Kifurja a kényeret s fészket rak bele; —
Polez nincsen oly magasan, hogy azt el ne érje; —
Bársony, selyem, moll, tüll, rüsch — étvágának
préda:
Sirhatsz, divatos kis lány, ámde, meg nem véd a'!
— Éjszakákat viraszt át, ir a tudós, gürnyed:
~ tréfa-tárgyává teszi, megezei a kőnyvet; —

meiningeni herceg és hercegné látogatására siettek. Egyszerre az a kocs, melyben a legifjabb főherceg ült, rogni kezd, tengelye eltört s a lovak tova iramlottak jó darabot, míg megállíthaták. A kocs össze volt egészen törve, teteje leszakadt, a kocsi oly messzire esett a bakról, hogy erősen megsérülte vették el. A főherceg csak kissé sérült meg, mert oly szerencsésen ugrott ki kocsijából, hogy csak lába rándult meg s pár percz múlva már tovább gyalogolhatott. A baleset színhelyén csakhamar egész tolongás lett.

* Az első honvéd-zenekar (az I. honvéd. zászlóalj), mely 36 emberből áll Kron Vilmos karnagy alatt, május 5-én tette le Pesten a próbát a jelen levők teljes meglegedésére. Az egyenruha: kék attila, vörös nadrág, magyar csizma és vörös csákó. (N. N. fr. Ld.)

(—) Dr. Eckhardt Lajos úr első felolvasását tegnapelőtt szép közönség előtt tartá meg a vigadó teremben. A jeles tudós, ki Németországon és itt hazánkban mindenütt kitüntetésben részesült, nálunk is általános tetszést aratott „Luther és Löyölő” jával. E két nevezetes egyén fellépését és haladását tárgyalta párhuzamosan, s előbb, mint a reformáció hatalmas harcosát, a protestáns egyház megteremtőjét, utóbbit pedig, mint a jezsuitarend alapítóját ismertette. Előadása tartalomdús és érdekes volt.

(—) Szász Gerő elismert költőnk „Hamélai csoda” című kölői beszélyét lapunk mai számában megkezdettük. E szelleműsán irt költeményt ajánljuk olvasóink figyelmébe.

(—) Hogyan épített nálunk a város? Sokan mondhatnák erre: sehog, hanem azoknak szolgálatunk felvilágosításával. Példa gyanánt fölmentjük ama falat, melyet a hidkapu mögött balról majdnem a Szamos árkaig vontak végig. Kő köven van! Ugyan elég s a meszet sem kímélték, hanem technika! Alapja a víz felől, a szó szoros értelmében, big posványra épült, mibe a munkások is térdig süllyedtek bele, míg a hidkapu felőli részénél nehezen haladt meg az ásó is. Mi természetesebb, mint az, hogy a fal víz felőli része folyvást süllyedni fog, míg eleje változatlanul maradván, rövid idő alatt ketté szakad. És ha még reá építik a csatorna boltozatját, s ki tudja erre még mi egyebet, mekkora költségbe kerülend annak folytonos igazgatása, mitől megkímélhetné volna magát a város, ha, a mint szokás is, a víz melletti építkezéseknél az alapozó cölveket használ!

(—) Tegnapelőtt városunkban egy kocsi felakasztotta magát, azonban még elég korán észrevették, s a kötelet elvágva a szerencsétlenül visszadták az életnek. Egyik jelenlévő ismerőse azt kérde a megmentettől: „Ugyan miként adhatta feljött ily nagy bűnre?” mire hidegvérrel válaszolt a kocsi: „Meguntam már a földön ezeket a hitvány gebéket, más helyt akartam szerencsét próbálni.”

(—) Kolozsvár városi törvényszékén a múlt évben összesen 50 egyént ítélték el bűntényekért és vétésért, tehát majdnem kétszer annyit, mint a megelőzőtt évben. A fogságban vizsgáltak száma 200 volt, kik közül a fennebbiek szerint csak egy-harmadra mondatott ki bűntességi ítélet és így 150 egyén ártatlanul szenvedett fogságot. E kis statisztikai kimutatásból is eléggé kiténik, mennyire jogtalan ez előleges letartóztatás és vizsgálati fogság.

— Legyen kunyhó, palota mindenütt megragad;
Persa szőnyeg, vagy daróc, neki mind jó falat. —
— Végig sétál szobádon s bármint rejtegeted,
Zsebedből kirágja a — szerelmeslevelet. —
— Beköltözik ágyadba; tetseden fű végig:
Nincsen oly szeretőpár, a ki meg nem szűkik...
— — Hátba, milljó támad meg: ezer minden embert...
bert...

Hamélában, im, ezért dobta el a fegyvert. —
Fülükbe bűt s szájukba; tele volt a szemek:
Kézzel-lábbal dolgoztak, hogy meneküljenek.
— S csak egy sikoltása van a száznak, a szívnek:
„Oh, Egyiptom csapása, hajh, ki szabadít meg!”

Kiket a ló le nem hányt, tán még ma is futnak. —
A gyalogság véget vet az észrontó bűnnek.
S szörnyű elleneivel — folyvást harcban állva —
Oh, ha volna menekvés! gyűlnek a tanácsba.
— Hej, a kétségbeesés ritkán ad tanácsot:
De, a bölcs polgármester mégis csak felállott. —
Neki van még reménye; mondá, hogy volt álma;
A fulladót élteti egy biztató — hátba!
— Bátorsága kevés volt; de bőven tanácsok. —
Ime, itt az eredmény, kérék, hallgassátok. —

Orjási egérfogót állítanak fel rendbe:
Húszszor megtölt egy nap, ám, egy csepp a ten-
gerbe; —

— Minden nemű üveget, poharat, ablakot
Porrá törnek, belőle ezer ha jól lakott; —
— Ánizs-olaj, gipsz és liszt: ez is pompás méreg:
Félnap alatt mind elfogy s vele mitem érnek; —
— Húsz mérföldről, nagy áron, a macskát befogják:
Sok falusi macska most tartja „table d'hôte”-ját;
Egy hó alatt meghiztak s játsztak a napfényen,
S az egerek, vadászt a nyúl, megszalasztják szépen.
... „Oh, vége, vége immár: ez volt a szalmaszál; —
„Csak egy szabadság van: szörnyűbb, mint a halál:
„Elhagyni szent hazánkat, elbujdosni messze;
„A jó Isten eszünkét, hajh, el ne veszesse!” —
(Vége következik.)

— Mezősághos Bakó Károly úr kégyeskedett 2,000 o. é. kőtot juttni kezembbe felében a visai, másik felében a búzai ev. ref. népiszkola számára. E nagy lelkiismeretű kedves kötelességemnek ismerem az úr nevében meleg köszönetet mondani a távolban is hazája érdekeit szívén hordozó derék honfának, a kik néptünk növelését elégeztik, a nemzet, a haza, az emberiség haládjára érdemeit magokat. Kolozsvárt, május 5-én, 1870. Nagy Péter, erdélyi ev. ref. püspök.

(—) A Kolozsvárt építendő lővölde tervrajza még nem készült el, s ezért és egyéb akadályok miatt a jövő évig hozzá sem fognak az építkezésekhez.

(—) Himmelstein Mór a sétatéri arenát mulató helyre alakítja át s hir szerint nyári táncztermet is épít oda.

(—) A megbukott Borza István férfitörzspó-műhelyét Csapó Sándor vette át s az üzletet folytatni fogja. A bécsi cipőgyárnak fel is mondott, a megrendeléssel. — Nem lesz kára benne.

(—) A helybeli akadémia ifjusága emléket szándékozik emelni az elhunyt jeles színművésznek, Székely Józsefnek sírja fölé. E végre hangversenyt fognak rendezni és gyűjtő ivateket is bocsátanak szét. Harah József, Lukácsfi Ödön, Nagy János és Űrmösi Miklós biztattak meg, hogy valósítsák a szép tervet. Az ifjuság e remek törekvése bizonyosan nagy méltánnyalra találend.

(—) A honvédzászlóaljaknak most befejezett gyakorlatáról mindenfelől dicsérő hírek érkeznek, melyek kiemelik az újonczok és a tisztek buzgal-mát, mely ez ügyességet oly rövid idő alatt volt képes kifejteni.

* Mint a „Kron. Ztg.” írja, a brassói küldöttek 18 napig mulatván Bukarestben, onnan már vissza is tértek s ápril 30-án jelentést tettek a vasuti bizottság körében. E szerint a moldva-oláh kormány és kamarák még nem határoztak véglegesen a vasut csatlakozási pontja felett; de azért a brassói álljanak résen, mert a kamarák május 12-én ismét egybeülnek s elleneik nem fognak tétlenül maradni, kik közt a legkitűnőbb Cogolniceanu Mihály a volt miniszter és a moldvai párt vezére. A brassói küldöttek az oláh journalistái is igénybe vették, három nagyon olvasott lap nyitá meg nekik e végre hasábjait s így sikerült sok téveszmét helyreigazítani, a cselszövő hálójának némely szálait szétszakítani.

* Fest m. kir. osztálytanácsos a közl. min. Brassóba érkezett, az erdélyi részeket utazza meg, az utvonalak megvizsgálása végett, hogy megbírálhassa, mely utvonalak kiépítendő, melyek lennének kiigazítandók; különösen intézkedni fog a segevár-kőhalom magyarosi utvonál kiigazítása s a Hévíznél az Olt felett verendő hid elkészítése tárgyánál. Brassóban a kereskedelmi és iparos testületek tisztelegtek ő méltóságánál, mely alkalommal szömvívők Fabricius felhívta figyelmét a brassó-szeben-alvinczi vonalra is. Fest osztálytanácsos biztosítja a tisztelegő küldöttséget arról, hogy az utak állapota képezi gondoskodása tárgyát, s hogy kellemesen lepte meg őt ezen áldozatkészség, melylyel Segevár és Kőhalomszék több helységei az ut kiépítés elősegítésére gyalog- és igás munkát és építő anyagokat ajánlottak fel az államnak. Az osztálytanácsos ur megígérte, hogy a magyaros-kőhalom-segevári utvonál és a hévízi hid egy év alatt megkésztülnek. A küldöttség meglegedéssel távozott, meggyőződve arról, hogy a kormány komolyan törekszik, a népség egyik leghőbb obaj-tását valóistítani. Ápril 30-án megtekinté Fest osztálytanácsos a nagy ótat a határszél s azzal hirtelen eltávozott a Barcaságról, a brassóiaknak nem lehetett alkalmuk őt vendégszeretettel megismertetni.

(—) A honvédbizottmánytól nagyobbára be vannak fejezve a munkálatok, az oda rendelt tisztek és legényeik visszarendeltettek a csapatokhoz.

(—) A temesvári bazár, 4092 frtot jövedelmzett a rokkant honvédek pesti menházára.

(—) Alig akad az országban valaki, kinek neve alatt annyi családtságot követnének el mint a Petőfi Zoltánéval. Minden lépten nyomon akad egy egy szikár fiatal ember kis barna bajusszal, bozontos hajjal, ki Petőfi fiának adja ki magát. Bereghmegyéből írják, hogy itt a falukban járkált egy fiatal ember, ki nagybúszkén Petőfi Zoltánnak hazudta magát. Elvégre kiült, hogy ki rejtőzött az oroszánbőr alá, elfogták. Azonban az uton megszőkített az őrtől, türes táskáját hátrahagyván, melyből az tűnt ki, hogy a fráter nem más mint Robozi — színész.

(—) Néhál gr. Batthyány Lajos Magyarország első miniszterelnökének a szt Ferenczrendiek egyháza pesti sirboltjában nyugvó hamvai f. évi jún. hava 29-én a városi köztmetetőbe fognak áthelyeztetni.

(—) Beküldetett szerkesztőségünkhez Halle Richard ajánlata, hogy lapunkhoz legújabb francia divatkép- vagy himzó-formákat mellékeljünk időnkint, mi által csekély előfizetési díj mellett azok is megszerezhetnék ezen szükséges czikkeket, kik nem jártatnak vagy nem jártathatnak divatlapot. A beküldött mintaképek, melyek a „Hamburger Ztg.” mellékleteiként jelentek meg, igen szépek és színezve vannak. Meglehet, hogy kiadónk azok számára, kik arra külön előfizetnek, szolgáland ily mellékletekkel.

(—) Nemes Kolozsmegye törvényszékének 1870-dik évi május 7-dikén s következő napja-in tartandó nyilvános ülésben előadásra kitűzték: 1-ör Brád Ontunnak Ranka Mihály ellen folyó örökségi pere. 2-ör Csőregi Mihálynak Csőregi István ellen egy házasság telek tulajdon joga iránti pere. 3-ör Bőjte Józsefnek a Bőjte József hagyatéka ellen folyó kiszakasztási pere. 4-ör Gr. Béli Györgynek Popovics János és társai ellen. 1653 frt. 40 kr. végetti kártérítési pere. 5-ör Dobrán Jánosné Ágora Katalinnak Báró Apor Györgyné ellen 39,532 frt. végetti pere. 6. Br. Bornemissza Jánosnak Dobrán Jánosné ellen bétáblázás érvényesítésére iránti ügye. 7. Br. Bornemissza Jánosnak Dobrán Jánosné ellen szerződés megsemmisítési pere. Előadó ülők Bokros Elek. 1. Décsi Ferencnek Kovács Mihály e. 2400 ft. végett folyó ügye. 2. Szász Jánosnak Balár Vonucz hagyaték tömege ellen fekvőségek kibocsátása iránti ügye. 3-ör Krasznai Istvánné Krasznai Márton ellen fekvőségek kibocsátása iránt folyó pere. 4-er Dimbán Todornak Bokk Flora ellen 60 frt 30 kr. kártérítési iránti ügye. 5-ör Igna Nikulai és neje Szejke Máriának Stéfán Vaszilika ellen fekvőségek kibocsátása végett folyó pere.

Kimutatás
a kolozsvári kisegítő pénztár-egylet forgalmáról április havában 1870.

Bevételek:	
Pénztármaradék a m. hóról	53,779 ft 49 kr.
Havi, rendes és rendkívüli betételek	140,340 „ 44 „
Könyvdíjakban 108 új tagtól	108 „ 80 „
Kamat, feldíj és váltódíj	10,995 „ 19 „
Bélyegdíjakban	551 „ — „
1161 tag által visszafizetett kölcsön	570,665 „ 45 „
A bevételek összege	776,440 „ 37 „

Kiadások:	
1222 tagnak kölcsön	624,442 ft 31 kr.
Tiszviselők fizetése	455 „ 32 kr
Irodai kellekerekre	18 frt 78 kr
Bélyegre	510 „ — „
Kamat	245 „ 30 „
Kisdobóvadászoknak	50 „ — „
Tőke-visszafizetés	93,479 „ 42 „
Pénztármaradék	57,239 „ 24 „
	776,440 „ 37 „
Kolozsvárt, április hó 30. 1870.	
Taufert Ferencz, Geltech János, Wagner Frigyes igazgató.	könyvvezető. pénztárnok.

Színház, művészet. (—) Blaháné a jeles operette énekesnő tegnapelőtt lépett föl először a „Kék szakkál”-ban, Boulevard szerepében. Rendkívül élénk, kellemes szinpadialak s hangja, mely nemcsak terjedelmes, hanem egyszersmint csengő és zengzese, nagy előnyére válik. Mint vigjátéki alak feltűnt ügyességet tanúsított, de meglátszott játékában az is, hogy szerepén gondolkodott és alakító tehetsége van. A porleány jellemét élethű színekkel domborította ki és sehol sem lépte át a határt, mely a piquanest a frivoltól, a naivot az együgyűtől választja el. A darab minden jelenetében kitűnő volt, s számtalanszor zajos tapsban nyilvánította tetszését a közönség. Az előadás sikerében Darai Károlinát is illeti érdem, ki ez alkalommal is csinos és kedves hercegnő volt. Bogó a czim-szerepben szépen énekel. Dancz Nina kiváló ügyes pástorfiut személyesített.

(—) Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy Blaháné, a közkedvesség művésznő ma a „Szép Galathea”, vasárnap „Cizmadia mint kísértet”, hétfőn „Gerolsteini hercegnő”-ben lépend föl.

(—) Fellekiné kolozsvári vendégszerelését illetőleg a fővárosi lapok különböző, egymással ellenkező híreket közölnek. A „Reform” szerdai számában az áll, hogy nemokára körünkben látandjuk a művésznőt, míg más lapok szerint szándékában elháríthatlan akadályok gátolják.

KÜLFÖLD.

Páris, május 3. A hatóságok a hozzájuk intézett utasításokban elővigyázati intézkedésekre hívatnak fel, azon hírek folytán, melyek szerint az engesztelhetlennék némely városokban forradalmi szándékokat táplálnak.

Saint Quentin, május 3. A nemzetközi helyi bizottmány elnökének elfogatása alkalmából 2000 munkás be akarta törni a fegyház ajtóit, és beverték az ablakokat. A nemzetőrségből és csendőrségből küdbölés által 10 ember sebesített meg; azonban a rend ismét helyreállt.

Páris, május 3. Lagueronniere egy röpirata kimutatja, hogy a plebiscitum a szabadságot tökéletesíti, a parlamentarismust erősíti, és feltartóztat minden katasztrófát.

A „Rappel” Garibaldinak egy a francia hadsereghez intézett felhívását közli, melyben az első köztársaság katonáinak példájára utalva kinyilatkoztatja, hogy adandó alkalommal ismét hajlandó volna a francia hadsereg mellett — mint 1859-ben tevő — valamely állomást elvállalni.

Páris, május 2. A „Figaro” jelenti: A Longchampsban tegnap tartott löverseny alkalmával a belépti csarnokban egy embert fogtak el, ki a végből jött oda, hogy a császárt meggyilkolja; a császár azonban, értesítettven a dologról, nem jelent meg a löversenyen. Az elfogott Prott ügyvédnél nagyon compromittáló iratok találtak. A baloldaliak bizottságát óvatossá tesz Cernuschi kintatása ellen,

